

**PREGÓ DE LA XXI festa
de la flama de la Llengua.
Nit de sant Joan 2019
Castell d'Alaró**

Miquel Sbert i Garau

Benvolgudes i benvolguts,

Aquesta nit, la flama de la Llengua es renova i escampa el seu esplendor des del soberg Castell d'Alaró. Una revifalla ígnia que aquí dalt precedí amb molta antelació la idea verdagueriana de Francesc Pujadas que, cap a l'any 1955, el portà a encendre, la nit de sant Joan, fogateres al cim del Canigó, des d'on es varen estendre gradualment de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó per recordar la unitat de la llengua catalana.

Aquí dalt, a la fortalesa de Cabrit i Bassa, ja a principis del segle XX, els poetes hi havien encès fogates, sota els auspicis del *Manyoc Regionalista*, esperonats pels versos de Joan Alcover que demanaven donar "ulls de claror" a les foscors mitjançant "focs de germandat". Eren o volien ser aquelles fogateres expressions simbòliques de la unitat de la llengua i la cultura catalanes.

Els poetes de llavors, Riber, Joan Alcover -d'aquest en diu Joan Riera "el pare espiritual de la festa" pels seus versos de "L'espurna":

Salten de món a món llengües de flama,
dient el pacte espiritual que ens lliga.

I l'organitzador, ànima de la festa i fundador del *Manyoc Regionalista*, alaroner i mallorquí il·lustre, Joan Rosselló de Son Forteza. Corria l'any 1908 i Frederic Mistral, el gran Felibre i premi Nobel, componia una endreça per a l'acte.

No sorprèn que fossin poetes els iniciadors de la festa flamígera i simbòlica. No és estrany que el poble alaroner -i més tard el mallorquí- s'hi adherís amb entusiasme -un impuls que com tantes coses a ca nostra resultà massa efímer, fins que, fa uns anys, reviscolà amb empenta- fent valer el lema que avui figura a la llàntia montserratina que conserva ben viu el foc de l'idioma: **“L’encengué la fe, la portà l’esforç i la manté la voluntat d’un poble”**.

Tampoc no resulta sorprenent que alguns dels pregoners anteriors d'aquesta festa hagin fet memòria de dos dels versos més emblemàtics -i emotius- de la poesia en català escrita per un mallorquí. Són uns versos que, per molt citats que siguin, mai no perden la seva capacitat evocadora. Sintetitzen esplèndidament la simbologia ígnia i l'amor no contemplatiu, és a dir, el sentiment vital cap a la terra, que és l'amor a la gent i a la llengua i a la cultura nostres. Ja els coneixeu les belles paraules de Bartomeu Rosselló-Pòrcel:

Tota la meva vida es lliga a tu
com en la nit les flames a la fosca.

És màgica la nit. És màgica la flama. És màgica la llengua nostra, com ho són totes les llengües del món. Territoris de poetes la nit, la flama, la llengua... Poetes antics i més moderns. Poetes que ens han acompanyat en temps difícils, un temps que potser creïem, il·lusos de nosaltres, oblidats, fets cendra. Poetes que ens han fet companyia i donat conhort i coratge, com aquell gran escriptor, confrare de l'autor d'*Imitació del foc*, que reposa al cementiri de Sinera, envoltat per la seva "petita pàtria." Un poeta que, potser perquè sovint pecam d'influència de les modes fugisseres, desàrem dins una calaixera de l'armari on guardam les coses aldanes. Però, ai las, els poetes poden ser lúcids i premonitors, i ell ho era, i la seva obra ha superat el pas del temps i la superficialitat de les modes. Per això ara, al cim del Castell alaroner, podem, i potser devem, recuperar les seves paraules que ens fan llum dins la fosca, com la fogatera d'aquesta nit de sant Joan. I, amb ell associada la d'aquell Ramon Pelegero i Sanchis, de Xàtiva.

Perquè corren temps esquius per a la llengua del país, per la cultura, per la llibertat de nostre poble... Recordau el joglar que havia deixat la mare al carrer Blanc? Un home, fa poc temps jubilat oficialment, que solia cantar a qui volgués escoltar-lo i a aquells que no ho volien

Quan creus que ja s'acaba,
torna a començar,
i torna el temps dels monstres
que no són morts...

I el seu crit, el seu cant era una incitació a la resistència, a la revolta contra "els monstres" que ens mossegaven la carn i ens xuclaven la sang de la identitat. L'any 1964, el xiquet valencià clamava alt, clar, amb la cara *Al vent* i amb la passió del jovent allò que molts sentíem, allò molts sentim encara avui

No,
jo dic no,
diguem no.
Nosaltres no som d'eixe món.

I ho deia, a veure si ho tenim ben present, amb paraules ben actuals

Hem vist tancats
a la presó
homes plens de raó.

Raimon, poeta del poble, reté culte a Salvador Espriu, un home que, de des la saviesa profunda, ens recordava, amarat d'amor a la seva terra, que, si volem sobreviure, si volem que el "càntic en el temple" sigui una realitat, si volem que l'esperit de la flama triomfi i perduri, hem de conèixer i valorar les nostres arrels, els nostres ancestres, aquells que poden dir, amb tota la contundència de la raó que

... hem viscut per salvar-vos el mots,
per retornar-vos el nom de cada cosa,
perquè seguíssiu el recte camí
d'accés al ple domini de la terra.

El foc, que dibuixa passos de ball i s'esberla en borbollons d'espines, trenca la fosca per uns instants i s'enlaira cap a la volta estelada. Així voldríem la llengua, com un foc que il·lumina i escalfa i que s'enfila cap als cims. La flama dels foguerons de les nostres festes ancestrals, la flama que escalfa les llars, la flama olímpica, la flama que recorda, la flama que incita, la flama que rendeix homenatge, la flama que compromet... així és la flama que oreja avui ací dalt.

La flama de la llengua al Castell d'Alaró, al puig Major, al Teix, al coll dels Jous, a Randa, al Galatzó, al puig de Santa Magdalena, a Son Guitart, al Picó Gros, als costers de Son Forteza, a Son Penyaflor -indrets que assenyalava Joan Riera- i a totes les illes i a les terres de l'Ebre i al Priorat i a tot el Principat i al País Valencià i la l'Alguer i a la Catalunya nord...

La flama de la llengua, de la nostra llengua, tan perseguida, tan malmenada antany i ara, és la llum i l'escalfor que ens recorda que la volem viva, per cohesionar i unir, present al carrer, a l'escola, a totes les institucions, als mitjans de comunicació, a tot el territori i als territoris infinits de l'univers digital. El català, que ara i aquí és una flama que llueix al cim d'un castell mític, ha de ser sempre la llengua del poble, la llengua de la vida social, cultural i econòmica del nostre país. Resistència, resiliència, empenta i coratge. Acció. Deia el poeta i nosaltres amb ell

Ens alcem tots dos
en encesa espera,
el meu poble i jo.

I amb la seva veu incisiva, aquell home de cabells curts i posat seriós, aparentment llunyà i fred, ens recordava, des dels símbols, que només hi ha una recepta per mantenir la salut de la cultura i de la llengua que són nostres. La paraula del poeta, potser cansat, però tossut, com la flama que tremola i ens escalfa i il·lumina avui vespre, ens mostra els camins de l'ètica i de l'estètica, els camins de la salvació

Ara digueu: "Nosaltres escoltem
les veus del vent per l'alta mar d'espigues."

Ara digueu: "Ens mantindrem fidels
per sempre més al servei d'aquest poble."